СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 1. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 2. січня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 1. Jersey City, N. J., Thursday, January 2, 1930. THREE CENTS.

ПРОГИБІЦІЯ БУДЕ ПРЕДМЕТОМ НАРАД КОНГРЕСУ

ДИСКУСІЯ ЗАЙМЕ ТИЖДЕНЬ ЧАСУ. БУДЕ ОБЕРТАТИСЯ ДОВКОЛА ОСОБИ СЕНАТОРА БОРИ.

ВАШИНГТОН, 31 грудня. — Сенатор Бора і президент Гувер обмінялися листами в справі прогибіції. Зміст тих письм невідомий, але догадуються, що Бора домагається усунення 17 прокураторів, котрі не настають на виконання прогибіційного закона. Бора є тої думки, що сам закон добрий і вистарчаючий. Зновуж президент думає, що треба поробити зміни в законі, а тоді буде можна лекше його виконувати.

До найострійших терть прийде в сенаті. Там обвинувачуватимуть Бору за те, що його промови щодо прогибіції в нічім справі не помагають, а тільки дають притоку до нових убийств, як це сталося в Нюпорт. Кажуть, що годі провести прогибіцію, коли присяжні судді, котрі мають судити провинившихся, самі роблять вдома вина.

ПРОПАВ ЛЕТУН ПІД БІГУНОМ.

ЛИТЛ АМЕРИКА (Антарктика), 31 грудня. — З корабля „Космос", який призначений для ловлі китів, доносять, що загинув норвезький летун Ліф Лір, котрий вилетів слідити за китами.

ЗАТРУЇЛИСЯ ТІСТОЧКАМИ.

ВАШИНГТОН, 31 грудня. — Десять родин були би впали жертвою цілковитого затроєння, якби не своєчасна інтервенція з боку канадійських і американських урядовців. Одна родина затруїлася овочевими тісточками. При хемічнім розсліді виявилося, що тіста мають велику скількість аршеніку. Тіста походили з одної цукорні, яка продавала тіста на Різдвяні Свята. Сейчас пороблено заходи, щоб остерегти десять інших родин, котрі покупили ті тіста. Дохождення виказали, що мука, з якої пекли тіста, була змішана з аршеніком.

ЩАСЛИВІ, БО ЛІД ТОПИТЬСЯ.

ЛИТЛ АМЕРИКА (Антарктика), 31 грудня. — Залога заступника адмірала Бирда радіє, що під полудневим бігуном потепліло, бо вже тріскають леди, а тимсамим є надія, що надійдуть кораблі й буде можна вернути домів. Так потепліло, що можна ходити по снігу без рукавиць і шапок на голові. Всьо вийшло на двір та глядить на тюленів, як вони вигріваються на сонці.

НЕМА НАДІЇ НА ВИЛІЧЕННЯ РАКА.

ДІ МОЙН (Айова), 31 грудня. — Перед Американським Товариством для поступу в науці мав виклад д-р Борис Лаколов, професор російського університету в Празі. Він виказував успішність лічення рака на мишах і щурах. Але щодо людей той спосіб лічення не помагає. Лаколов сумнівається, чи взагалі вдасться науці колинебудь знайти успішний лік на лічення рака чоловіка.

ЗНАРЯДИ ЛЮДИНИ ЗПЕРЕД 5,000,000 ЛІТ.

ДІ МОЙН, 31 грудня. — Знайшли в західній частині стейту Небраска кости звірів, які жили тому 5,000,000 літ. Разом з кістьми знайдено людські прилади, які вказують, що в тих часах жила там людина.

МІШАНИНА РАС І КУЛЬТУРА.

ДІ МОЙН, 31 грудня. — Професор Райтер з університету Айова обговорював справу відносин раси до культури. Він підніс, що є два табори. Один твердить, що коли побираються люде ріжних рас, то така мішанина є добра, бо з неї виходить культурніще й здібніше покоління. Друга сторона перечить тому і доказує противне.

Професор Райтер твердить, що оба твердження хибні. На вищий щабель культури не можна глядіти з біольогічної точки. Причиною вищої цивілізації не є ні чистота раси ні її мішанина. На це вплинають радше соціяльні й культурні чинники, ніж біольогічні.

КОГО НАЙБІЛЬШЕ ПОДИВЛЯЮТЬ.

АВГУСТА, 31 грудня. — 2,500 учеників з гай-скул відповіло, кого вони з живучих найбільше подивляють. Найбільше голосів припало Линдбергови, а потім „матері", а далі Едисонови і Гуверови.

БІДА З БЕЗРОБІТТЯМ.

ВАШИНГТОН, 31 грудня. — Експерти Американського Економічного Товариства твердять, що найтяжчою проблемою, яку прийдеться Америці розвязувати в найближчім десятилітті, буде — безробіття. Масова продукція буде звільняти чимраз більше людей від роботи. Тесаме буде й з иншими народами. Одна тільки Франція щаслива, бо там нема безробіття.

НЕ ЗГОЛОСИЛИСЯ ПО ГРОШІ.

ВАШИНГТОН, 31 грудня. — В четвер о півночі кінчиться речінець до зголошення в справі ветеранського бонусу. Досі не зголосилося за бонусом 400,000 ветеранів.

СТРІЛЯЛИ ДО СЕБЕ, БО СЕБЕ НЕ ПІЗНАЛИ.

КОЛОМБОС (Канзас), 31 грудня. — Дві партії прогибіційних агентів хотіли перевести ревізію в одній відлюдній майні, бо сподівалися, що там роблять горівку. Агенти себе не пізнали і брали одні других за бутлеґерів, тому й почали до себе стріляти. Наслідком тої стрілянини забито двох агентів.

ПРИБЕРЕЖНА СТОРОЖА ЗАПИВАЄТЬСЯ.

НЮПОРТ (Род Айленд), 31 грудня. — Пять членів прибережної сторожі будуть суджені воєнним судом за те, що побилися, напившися горівок, які забрали з тих лодок, котрі тому два дні відобрали від пачкарів.

ВІДКРИЛИ ЗЛОЖА ВУГЛЯ В ГАЛИЧИНІ.

В Козовій, повіт Бережани, копали кирницю і натрафили на верству камінного вугля, один метер грубого. Як покажеться, що там того вугля є багато, то коло Козової повстало би багато ріжних фабрик і копалень.

ЯКОЇ НАЦІЇ АЙНШТАЙН?

Одна Парижанка запиталась Айнштайна, як маються справи з його теорією релятивности. „Коли ця теорія потвердиться, — сказав учений — то в Німеччині скажуть, що я Німець, а в Франції, що я належу цілому світови. А, коли моя теорія впаде, то в Німеччині скажуть, що я Жид, а в Франції, що я Німець".

В ЛАТВІЇ ВИКРИЛИ ВЕЛИКУ КОМУНІСТИЧНУ ОРГАНІЗАЦІЮ.

В Латвії викрили велику комуністичну організацію, на чолі якої стояв агент московського політичного бюра, Заріп. Латвійська поліція арештувала 20 осіб, між ними одного урядовця радянської торговельної місії. В Ризі поліції вдалося викрити комуністичну підпольну друкарню. Друкарня ця мала модерні друкарські машини, на яких друкувала комуністичні відозви і летючки для всіх балтійських держав.

БОРОТЬБА З СЕНЗАЦІЙНОЮ ПРЕСОЮ.

Довідуємося з Праги, що в кругах поважної преси та в наукових кругах іде тепер дуже поважна дебата над тим, в який спосіб побороювати сензаційну пресу. Всі учені погоджуються в думці, що сензаційна преса, підкопує мораль суспільности і не має найменшої шляхотної тенденції. Розходиться о те, в який спосіб побороювати ту пресу. Треба знати, що закон не знає границі між пресою поважною і сензаційною або т. зв. булевардною. Тому то і не легко буде боротися, бо закон одинаковий для всіх. А що сензаційна преса має в кругах широких мас велике число читачів, які підуть радо на поміч своїх видавців, над цим навіть не треба особливо розводитися.

РОДИНА ЗАСУДИЛА БАТЬКА НА КАРУ СМЕРТИ.

50-літний склепар Емерік Сабо в угорськім селі Марія Геті оповістив своїй жінці, двом дорослим дочкам і синови, що вони мусять відтепер самі на себе заробляти, бо він їх покине. Сабо сказав, що найліпші літа свого життя він віддав для жінки і дітей, а вони невдячні не дають йому і на старість спокійно відпочати, отже він продає склеп і зі здобутими грішми найде спокій деинде. Родина зібралася на нараду, а нарада перемінилась у воєнний суд. Наймолодша дитина склепаря, дочка, що в школі відзначалася даром бесідництва, виступала як прокуратор. Вона доказувала, що батько, який хоче свою родину в такий спосіб покинути, заслугує на кару смерти. Родина погодилася з тим. Жінка і дочка придержали старого, син затягнув йому шнур на шию і повісили батька.

ПОШУКУЄМО 22 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТ. ПАРОХІЯ ПРИ ЦЕРКВІ УСПЕНІЯ ПР. ДІВИ МАРІЇ В БЕЙОН, Н. ДЖ., ПЕРЕСЛАЛА ДО ОБЄДНАННЯ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ЩОБИ:

СПОВНИТИ В ТОЙ СПОСІБ СВІЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК СУПРОТИ БОРЦІВ ЗА НАШУ ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ;

ДАТИ ДОКАЗ РОЗУМІННЯ ВЕЛИЧЕЗНИХ ЛИСТОПАДОВИХ ДНІВ;

БУТИ МІЖ ТИМИ, ЯКІ БУДУЮТЬ ВІКОВУ ПАМЯТКУ ЖЕРТВЕННОСТИ І БЛАГОДІЙНОСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ МОЖНА СЛАТИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE
P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ХИТРИЙ ОБМАН У ХАРКОВІ.

Один громадянин у Харкові оголосив в газеті „Вісти", що знайшов золотий годинник та що власник може його собі відібрати, коли зложить 5 рублів. Ізза недостачі годинників, таких охотників, що „загубили", була маса масенна. Ішли до нього як по воду. І кождий діставав золотий годинник, як зложив 5 рублів. Аж приловила його влада і спинила ту операцію. Виявилося, що він купив 1,000 дешевих годинників, легенько позолочених, по півтора рубля і так позбувся майже всіх, заробивши разом понад 3,000 карбованців.

КРОВАВИЙ СУД ПРИСЯГЛИХ.

У провінції Ріо (Бразилія) в місті Санта Марія Магдалена відбувався суд присяглих. Було кількох оскаржених, які вбили багатого фазендаря. Саля й коридори були переповнені цікавими людьми. Суд звільнив оскаржених. Тоді син вбитого фазендяра стрілив до оскаржених. Поліція відповіла стріляниною. Між присутніми повстала стріданина. Стріляли одні до других. Син фазендаря вбитий, таксамо кількох з людей, що були присутними на розправі.

КНИЖКА ПРО БРАЗИЛІЮ.

Довголітній польський консуль у Бразилії, К. Глуховський, видав фундаментальну працю п. з. „Серед польських піонірів на антиподах". В ній пише, що польську еміграцію до Бразилії розпочав ще в 17. столітті Кріштоф Арцішевський, котрий був голяндським адміралом і боронив також Львова перед гетьманом Хмельницьким. Однак більша еміграція з Польщі до Бразилії почалася в 19. столітті. Головно їхали до Парани Познанці, але також осадники з инших польських земель. Доля їх там була дуже тяжка. Всіх Поляків є тут тепер коло 180,000, в Парані становлять четвертину всього населення. Хоч Поляки дуже привязані до свого, та вже зачинають винародовлятися. Навіть у їх костелі видно вже бразилійські асиміляційні впливи. В торговлі уступають там Німцям й Італійцям, у промислі працюють головно в области плянтації чаю. Розумітися, українські еміґранти до Бразилії в тій книжці не узгляднено.

СТРАШНА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА У ЛЬВОВІ.

Біля 12-ої год. вполудне зударилися два військові літаки. Наслідки зудару страшні: оба літаки з висоти 1,000 м. упали розтріскані на летунський майдан у Скнилові. Трох старшин згинуло на місці, четвертого в безнадійному стані перевезено до лічниці.

ПОТОНУЛИ.

В ресторані Френкля в Чорткові повстала суперечка між гістьми й трома жовнірами пограничної сторожі. Двох рядовиків, Урбанського і Шульвольфа, товпа окружила й вони почали втікати та кинулися до Серету, щоби його переплисти. Та на очах товпи потонули у хвилях ріки.

ІСТОРІЯ ЗІ СЛОНОМ.

В Сан Павльо (Бразилія) перебуває тепер цирк так зв. „Пінейро", а має він два слони, що ходять улицями міста для циркової реклями. Недавно електричний віз наткнувся на слона так сильно, що цей упав на вулиці оголомшений. Так лежав кілька годин. Другий слон пильнував свого недужого товариша і горе булоб тому, хто був би зблизився до обох. Улицю заняли цікаві люде. По кількох годинах піднесено слона, покалеченого й ослабленого.

НАЙНОВІША ПОВІСТЬ БОГДАНА ЛЕПКОГО.

Зпід пера Богдана Лепкого вийшла знову нова повість. Назва повісти „Зірка" і змальовує вона повоєнне життя гуртка еміґрантів у малому містечку на Закарпатті. Безперечно, що ця нова повість викличе своєю появою велике заціказлення серед читаючого громадянства, вже хочби з огляду на загально відоме імя автора. Повість вийшла накладом „Червоної Калини".

Цими днями випускає згадане Видавництво ще одну нову повість Федора Дудка „На Згарищах". Це продовження трильогії „В Заграві", якої два перші томи „Чорторий" і „Квіти і Кров" появилися ще весною.

ТРАГІЧНИЙ КІНЕЦЬ ДВОХ ГЕОГРАФІВ.

Двох географів, Француз д-р Борґроф і Німець Ленд, вибралися з Ріо Гранде Суль на малому човні, щоб витичити географічну межу ріки Ріо Гранде, між С. Павльом і Мінас Жерайс. Вони доїхали до місця, де межує муніципіум Франка (С. Павльо) з Ібікасі (Мінас). Тут попсувався їх човен і один Бразилієць, Жука Прето, в Ібікасі зробив їм новий. За той час оба подорожні відпочивали і написали листи, вказуючи на місце, де знаходяться. Дня 27 вересня Жука, коли ловив рибу, найшов трупа, а недалеко найшов і другого. Пізнав, що це тісами, котрим він зробив недавно новий човен. Жука, не говорячи нічого нікому, закопав оба трупи над берегом і допера опісля дав знати поліції. Поліція добула трупи і знайшла в їх кишенях компаси та деякі письма з Ріо де Жанейро на адресу д-ра Линда. Як слідство виказало, оба ночували кілька днів у згаданого Жука. Є підозріння якогось злочину.

СТРАШНИЙ ГУРАГАН В ЕВРОПІ

НАЙБІЛЬШЕ УШКОДЖЕНІ ПОБЕРЕЖЖА АНГЛІЇ, ФРАНЦІЇ ТА НІМЕЧЧИНИ. 8 ОСІБ ЗАГИНУЛО ПІДЧАС СТРАШНОЇ БУРІ. МІСЦЯМИ ЗРУЙНОВАНІ БУДІВЛІ.

ЛОНДОН (Англія), 31 грудня. — Европу знову навістив страшний гураган. Велика буря шаліла в кінці минулого тижня найбільше в Англії, Франції та Німеччині. Захопила вона також і середущу Европу та Скандинацію. Найбільше шкоди буря наробила на суходолі, де вона повиривала з корінням столітні дуби та инші дерева, багато знищила ріжних невеликих будівель, а подекуди й великі будинки.

У Франції та в Англії зареґістровано 8 людей убитих підчас бурі й багато тяжко ушкоджених. Покалічені люде є також у північно-західній Німеччині. На пароплаві „Александрія" велика хвиля, що вкотилася на поклад пароплава, вбила одного матроса, а другому перебила обидві ноги. Багато пароплавів ушкоджено, коли буря зірвала їх з якорів та викинула на беріг.

В Дормунді, в Німеччині, буря розвалила церкву, яка була вже на укінченню та кілька инших будов. Також у Дюсельдорфі, Мюнстері, Кельні та в инших містах зруйновані кілька будов та ушкоджені багато людей. Буря спричинила вилив рік, яких вода затопила великі простори та багато доріг.

ЧІЧЕРІН ІДЕ ДО МОСКВИ.

НА ВИМОГУ СТАЛІНА ЧІЧЕРІН ІДЕ В РОСІЮ, АЛЕ СПОДІВАЄТЬСЯ ВЕРНУТИСЯ ЗНОВУ ЗА ГРАНИЦЮ.

ВІСБАДЕН (Німеччина), 31 грудня. — Бувший російський комісар справ закордонних, Чічерін, що перебував тут більше року на курації, готується їхати до Москви. Він говорить, що пробуде в Москві недовго й скоро повернеться назад до Вісбадена, щоби продовжити своє лічення.

Стан його здоровля ще такий, що він змушений їхати спеціяльним вагоном до російського кордону, а звідти також спеціяльним вагоном до Москви.

СЛІДАМИ БРАТА.

РУМУНСЬКИЙ КНЯЗЬ МИКОЛА ТАКОЖ ПЛЯНУЄ ВИЇХАТИ ЗА КОРДОН З ОДНОЮ РУМУНКОЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 31 грудня. — Від якогось часу тут кружляють чутки, що член реґентської ради, князь Микола, задумав уступити зі свого становища, щоби дати місце в раді для своєї матері, королевої Марії. Але в столиці говорять, що причина уступлення Миколи є таксама, яка була його брата Кароля, що відмовився від престола. Князь Микола, як і його старший брат, задумав одружитися з одною Румункою та виїхати з нею за кордон для приватного життя.

Це в лавах ліберальної партії, яка всіма силами підпирає королівську родину, викликало нове замішання. Між Миколою та Каролем цанують дуже сердечні відносини, що дуже іритує лібералів.

БОЯТЬСЯ АТЕНТАТУ НА КОРОЛІВСЬКИЙ ПОТЯГ.

БРЮСЕЛЬ (Бельгія), 31 грудня. — Потяг, яким має їхати бельгійська королівська родина до Риму на весілля своєї доньки з наслідником італійського престола, буде охоронятися надзвичайно пильно. З Італії до Брюселі за королівською родиною прийде спеціяльний італійський потяг з відповідною обслугою та з охороною з Бельгійців та Італійців.

Вся залізниця в Бельгії, Люксембурзі, Швайцарії та в Італії буде охоронятися військами та спеціяльними детективами проти замаху на королівський потяг. Всі налякані спробою італійського антифашиста вбити наслідника італійського престола підчас його відвідин Брюселі.

ПРОТИ НАЦІОНАЛІСТІВ.

МАДРАС (Індія), 31 грудня. — Індійська ліберальна партія на своєму конґресі висловилася проти постанов всеіндуського національного конґресу про домагання негайного установлення самостійности Індії. Ліберальна партія вважає, що таке ставлення справи позбавляє Індію можливости здобути собі навіть домініяльні права у складі Великої Британії. Тому ліберальна партія вважає, що Індусам необхідно взяти участь у конференції в Лондоні в справі поширення прав індуського самоврядовання.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ АРЕШТОВАНИХ.

ТОКІО (Японія), 31 грудня. — Сьогодня має бути звільнено з китайських вязниць 3,000 російських громадян, яких арештувала китайська влада в часі конфлікту Китаю з Росією ізза Східно-китайської залізниці.

2,000,000 БЕЗРОБІТНИХ.

БЕРЛІН (Німеччина), 31 грудня. — За минулий рік у Німеччині число безробітних збільшилося на 900,000. Тепер загальне число безробітних у Німеччині виносить більш як два міліони душ. З них 1,400,000 одержують державну допомогу.

Збільшення числа безробітних приписують тому, що підростаюче покоління не може знайти собі праці. Крім того безробіття збільшили банкротства деяких фірм та консолідація окремих компаній у більші трости.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ПРЕСУ.

ЗАГРЕБ (Югославія), 31 грудня. — Суд засудив до вязниці й на грошові кари кількох визначних хорватських редакторів, журналістів та політичних діячів за писання й друкування протиурядових статей. Серед засуджених знаходяться майже всі лідери Хорватів, що домагаються поширення автономних прав Хорватії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГИМН У. Н. СОЮЗА

Ґрамофові плити компанії Окей-Оден (OKEH-ODEON) рознесли між американських Українців нову пісню: ГИМН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. У зміст його вложено наші почування, які вяжуть наше серце з тим, що найкраще там на Рідній Землі й тут на прибраній Вітчині. Композиція підхопила два мотиви: український і американський. Гимн відспівав Хор Учительського Товариства. Все те своє рідне, гарне й взнесле, бо отсе наші власні сили зложилися до купи, щоби задокументувати, що

„Ми під зоряним стали тут прапором,
І обеднались всі, як один муж,
Під Вашінґтона зеднані прапором
В наш Український Народний Союз".

Так, це наш „Український Народний Союз"! Так, це наша, дійсно народна інституція, побудована потом і трудами наших народніх діячів, удержувана центами робучого люду й тим людом виплекана, контрольована й ведена.

Так, це наша гордість той Український Народний Союз! Бож він є дійсним народним представником українсько-американської іміґрації. Він є виразом її національної свідомости і її політичної зрілости, жертвенности й благородности. Всьо, на що спромоґлися серце й розум українського іміґранта в Америці, звязане з У. Н. Союзом. Біля нього та його орґану „Свободи" гуртувались і угртуються найкращі народні сили і від них саме походили всі ті пляни, з якими звязана акція Американських Українців у справі несення моральної й матеріяльної помочі Рідному Краєви.

А і тепер, коли розрослося наше народне життя в Америці, ще й надалі головно на плечах У. Н. Союза й його членів спочиває ввесь тягар усякої ідейної праці. І саме тому гимн Українського Народного Союза є й заразом гимном американських Українців, гимном, уложеним у память їх ідейних поривів і їх ідейної праці. І тому саме гимн той повинен уміти співати кождий американський Українець, а в першу чергу всі члени У. Н. Союза. Гимн той повинні співати і наші діти. Гимном тим повинні відчинятися ювилеї й свята відділів У. Н. Союза. Гимн той повинен бути співаний і на народних концертах, бож У. Н. Союз — наш, це наша народна інституція, найстарша й найідейніша. Бо У. Н. Союз — це найкращий національний доробок американських Українців. Бо У. Н. Союз — це ми, американські Українці. Тож співаймо його гимн і ставаймо під його прапором, бо

„Наш синьо-жовтий стяг національний,
Це стяг Союза, знамя „Свободи",
Під ним покров свій має рід наш славний,
Під ним єднались прадіди й діди".

ВІЙНА З УКРАЇНСТВОМ.

Московські большевики рішили, що вже кінець бавитися в „передишку". Відпочили трохи кати й треба дати їм нову роботу, щоби не забули свого фаху. Час нарешті вже рішучими заходами приборкати до рук український націоналізм. Годі вже бавитися в „самоопределеніє народов" аж до відділення, бо вже час настав твердійше загнуздати всі народности Росії, зцентралізувати управління всією Росією під твердою московською рукою.

Менші народности Росії Москва порівнюючи легко прибирає до рук й легко їх загнуздує, але з Україною їй доводиться довше возитися. Не так легко український націоналізм покласти в могилу, не так легко стерти з російської мапи ту неприємну Москві пляму, де єдність і одноманітність російської комуністичної імперії перекреслена словом „Україна".

Колись большевики думали прибрати Україну до московських рук, задовольняючи примітивні національні вимоги українського народу дозволивши йому говорити своєю рідною мовою й заводячи в комуністичних школах, ґазетах, книжках та журналах українську мову. Для того, щоби приспати активність українського національного руху, направленого до створення своєї суверенної держави, большевики вдягнули всіх московських аґентів на Україні в українські національні шати. Вони змусили навіть своїх партійців вивчитися „балакати" по українськи і старалися цими зовнішніми формами замилити очі українському народові.

Вся, так звана „українізація України" була нічим иншим, як провокацією української національної ідеї, національної справи. Убравши московських катів на Україні в національні українські шати, большевики гадали, що їх катівської роботи не буде відчувати так болюче український нарід, як відчувавби він, колиб ті кати були в справжньому свойому московському убранню. Так як колись гетьман Скоропадський, розпускаючи по Україні російські карні офіцирські загони, одягнені в українські національні строї, думав тим спровокувати серед українського народу ідею української державности та викликати у нього ненависть до своїх національних вождів, большевики рішили ту саму роботу російських реакціонерів зробити, одягнувши московських чекістів також в українські шати.

Та нарід український уже виріс з того становища, коли піддавався кожній провокації безкритично. Він виріс уже з того, коли був радий кожній забавці, щоб лиш вона була помальована в улюблений ним національний кольор. Пройшли вже ті часи, коли нарід кожне явище оцінював лише по формі, лише по зовнішньому вигляду, а не дивився на зміст його, не дивився на внутрішню сторону справи.

Тому він скоро розкусив і зрозумів, що під виглядом большевицької українізації криється отруя для національно-державної ідеї й ту українізацію він стрів зимно, а пізнійше з поспіхом дивився на всі зусилля большевиків зробити зі своїх московсько-жидівсько-польских та инших ріжних аґентів „справжніх Українців". Українські народні маси зпочатку інтуїтивно відчули, а пізнійше усвідомили собі, що під маскою московської українізації на Україні криється страшне обличча кривавого московського деспота, московського імперіялізму. Тому ті маси стали знову до боротьби зі своїми московськими аґентами на Україні, а передовсім до боротьби з московськими урядовцями — членами комуністичної партії на Україні.

Під страшним кривавим московським тиском ширилася, росла й кріпла українська державно-національна ідея. Український нарід не піддався отруті московській, що піднесена була йому в збанкові з написом „українізація". Це не могло вкритися від пильного ока московських чекістів і вони нарешті зрозуміли, що спровокувати й одурити український нарід уже годі. Тепер їх охопила лють і вони починають шукати виновників своєї невдачі. І першим ділом караюча рука московського ката впала на голови українських комуністів, на яких Москва покладала надію як на свою ґвардію, що зручно здурить свій нарід та приведе його до покори червоно Кремлю. Тоді впали жертвою гніву московських можновладців О. Шумський та його прихильники. А потім покотилися голови під сокирою московського ката тисячів українських селян та робітників. Але й цього мало. Національний рух усе кріпшає та зростає. Українська національно-державна ідея немов той леґендарний змій, в якого на місце зрубаної голови виростає три нові, все шириться та видає нових активних носіїв її. Довелося братися ще більше за рішучі методи.

Цими методами мав стати ідейний, а по можности й фактичний розгром осередка української національної культури, Всеукраїнської Академії Наук, яку створив український нарід в часи свого найкращого революційного пориву, в часи Центральної Ради. Для того арештовано піонїра й творця Академії Наук, С. Єфремова, який не боявся в часи большевицької навали на Київ, коли вони зі скорострілів тисячами розстрілювали Українців на вулицях Києва, виступити зі статтею в „Новій Раді" проти команданта московських військ, котрі брали Київ, Коцюбинського, „Нерозумний син великого батька". Цією статтею С. Єфремов отверто перед большевиками, готовий іти на розстріл за неї кожної хвилини, відважно розкрив українському народові ту провокацію й фальш, яку діяла Москва, захоплюючи Україну в свої лабети й посилаючи своїми виконавцями зрадників і провокаторів українського народу, або Москалів, переодягнених в чудернацькі „малоросійскіє костюми". Тоді большевики не розстріляли С. Єфремова. Тоді їх страх перед українським народом переміг їх злобу й вони лишили С. Єфремова в спокою, але поставили його в страшні умови життя. Цей український член Академії Наук у роках 1920—1924, щоби не вмерти з голоду, служив за „дворника" в Київі, не зважаючи на слабий стан здоровля, наймався рубати дрова для комуністичних панів і в той час ночами працював в Академії Наук, працюючи над розвитком української культури.

Не доїхали большевики його переслідуваннями, моренням голодом і холодом, рішили взяти його „ласкою". Але С. Єфремов і в тій „ласці" зміг лишитися тим, чим він був завше — українським патріотом, народником та непохитним слугою ідеї визволення українського народа з національного та соціяльного рабства. Нарешті для большевиків стало нестриманно злісно, що дух українського народу, який С. Єфремов висловив у своїй статті „Нерозумний син великого батька", дійсно жиє, росте й скріплюється в широких масах українського народу. Тому вони рішили не лише зломити його, але й знищити носія й виразника того духа, думаючи, що вбиваючи особу, вони вбивають ідею. Своєю розправою з С. Єфремовим сподіваються залякати слабодухих, але забувають, що кожна жертва за ідею викликає народження нових борців за ту ідею. Фальшивими обвинувачуваннями правди не прикрити, хоч як майстерно були би зфальшовані ті обвинувачення.

Щоби здеморалізувати Академію Наук і підорвати її потенціональне значіння в масах українського народу, московські чекісти змусили деяких учених та академіків висловити свій осуд діяльности С. Єфремова. Шо варті ті заяви, які зроблені людьми, до потилиці кожного з яких приставлений револьвер чекіста!? Отож або говори проти Єфремова й тим дискредитуй себе та ідею українства в масах, або сідай поруч з С. Єфремовим за ґрати й чекай помсти чекіста! Хто може надавати значіння таким заявам, як лише не самі чекісти та ті, що післали їх вимушувати ці заяви?

Щоб там не було, але московські комуністи-імперіялісти рішили на Україні дати останній кривавий бій українському націоналізмові. Український нарід цей бій прийме а хто виграє то покаже може вже недалека будуччина.

СЛУЖБА БОЖА ЗА СПОКІЙ ДУШІ БЛ. П. МИХАЙЛА УГОРЧАКА.

Родина помершого перед роком Михайла Угорчака запрошує всіх приятелів Покійного на жалібну Службу Божу, яка відбудеться в укр. гр.-кат. церкві св. Петра і Павла на розі улиць Ґрін і Сусекс, Джерзи Ситі, Н. Дж., в четвер, 2 січня 1930 р., в 9-тій годині рано.

КОЛЯДА НА РІДНИЙ КРАЙ.

Замісць висилки святочних желань зложили в домівці У. Н. Союза на Рідний Край:

Канцелярія У. Н. Союза: Василь Левчик $10, Роман Слободян $5, Іван Каштанюк $2, по $1: Софія Підгорецька, Ольга Миланович, Марія Бобовник. Всі по половині на Рідну Школу і бойову акцію.

Редакція „Свободи": по $10: Омелян Ревюк і Л. Мишуга на Рідну Школу, а $10 В. Кедровський по половині на Рідну Школу і студентів у Подєбрадах. Осип Стеткевич $2 на Рідну Школу.

Адміністрація „Свободи": Петро Маційовський $5 на Рідну Школу, а Марія Фецула $2 на Рідну Школу і бойовий фонд.

Друкарня „Свободи": по $2: Й. Сілецький, В. Кушнір, С. Гладкий, Текля Коломиєць, Н. Н., Т. Ґіль, Ст. Шимон і Е. Парніцький по половині на Рідну Школу і бойову акцію.

Разом вислано до Обєднання $75.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

Ню Йорк, Н. Й. Громадянин Алексій Мулик зложив $10 на Рідну Школу і $5 для студентів у Подєбрадах замісць висилки святочних желань.

Бруклин, Н. Й. А. Гулей $5 на Рідну Школу.

Вячеслав Будзиновський.

ГЛУХМАН.

(Оповіданнє).

(1)

— Га? — спитав Ілько Жмур, бо не дочув питання Івана Клюпи, свого сусіда, другого по Жмурови богача в селі.

— Та питаю, що буде з Василем? — Клюпа спитав ще раз.

— Га? — Жмур повторив заклавши руку за вухо, щоби ліпше чути і додав:

— Чейже знаєте, що до мене треба голосно, бо від тої торішньої хороби не дочуваю.

Клюпа гукнув, що Жмур аж вуха затулив:

— Що буде з Василем, вашим сином?

— Та не кричіть, так, бо я не глухий! Що буде з Василем? Та що буде! Хібаж не знаєте, що іде до війська? З неділі відвеземо його.

— Та я знаю, що іде до війська, — Клюпа кричав далі. — Але що буде потому, як верне з війська?

— Та що буде! Буде, як має бути... як Бог дасть здорово дожити. Оженю його і піде господарити на своїм.

— Та я знаю, що ожените... Але... Чи вже маєте яку на приміттю?

— Я про се ще й не думав. Та й нащо вже тепер думати! Пора буде аж за три роки.

— Небезпечно так довго відкладати. Уважайте, що ті три роки будуть у місті, де дівок чимало. Ті міські дівки вміють підбиратися до хлопців, ще й вояків. І вашому Василеви готова яка завернути голову. А ви, хіба самі знаєте, які то ті дівки у місті! Добре булоби вже тепер обезпечити його якою тут, в селі, щоби не замотався у сітях якої міської помийниці.

— Кажу вам, я про се ще не думав, і тепер вже запізно роззиратися.

— Кажете, що ви про се ще не думали. А я вам кажу, що ви не лиш думали, але й казали...

— Колиж се було? Де?

— А тому шість чи сім років, таки у мене в хаті. Побачивши мою Теклю, тоді ще малу, ви сказали: „Тебе неначе Бог сотворив на мою невістку".

— Я так сказав? Може сказав. То що з того?

— Що з того? Текля, хоч тоді ще мала і дурна, затямила собі се, до нині не забула. І я не забув. Чи ви тепер гадаєте, що хтось, беручи мою Теклю, возьме її босу й голу?

— А що ви їй дасте?

— А що ви дасте Василеви? Бо як вже ви дасте собаку, то я додам кітку. Як ви дасте кітку, то я додам собаку.

— Я дам йому третину мого ґрунту, себто двацять морґів і поставлю хату. Як вийде з війська, то хата вже буде готова.

— Лише двацять морґів? Ви маєте аж шістьдесять морґів і тільки двох синів. На одного виходить трицять морґів.

— А я, що?! Від мачухи? По третині синам, третина менї і моїй старій.

— Маєте діти і можете при них жити, як їх вивінуєте.

— Хібаж ви не знаєте, яке то життя тих батьків, що весь свій маєток переписали на діти, собі нічого не лишаючи? Не хотів би я бути дроворубом у мого сина... і то лише поки сила рубати. Вже неодин, колись господар, пішов з торбами, прогнаний з хати власною дитиною.

— То кажете, що Василеви дасте лише двацять морґів?

— Аж двацять і хату. А що ви дасте?

— Дам се, що до тих двацяти морґів і до хати треба додати. Дам Теклю, пару коней, дві корови, льоху, курки, гуси, качки, віз, плуг, борону і жорна, горшки, миски, тай решту.

— Ви забули за ґрунт, бодай яких десять морґів.

— Га?

— Бачу, тепер ви не дочуваєте. Кажу, ще десять морґів. Саме тих, що межують з пятьма моїми, які дістане Василь. Лишіть вашу льоху собі, або для другої доньки, а тих десять морґів дайте з Теклею Василеви.

Клюпа забув на хвилю язика в роті. До сеї пори всі його думки виходили з наміру вивінувати ґрунтом одну, молодшу доньку. Була така погана, що мужа для неї мож було тільки купити, платячи дуже дорого. Хвилю думав і каже:

— Ви знаєте мою молодшу. Самі скажіть, чи її возьме хто як їй не дам яких трицять морґів?

— Маєте ще двацять.

— Ви не хочете лишитися на ласці дітей. Чи я від мачухи? І я хочу обезпечити себе, задержуючи до смерти яких двацять морґів. Мало лиш пять, десять. Трицять мушу дати молодшій...

— Якийсь голопятник злакомиться і на десять і на пять морґів.

— Я не хочу, щоби одна моя дитина їла пиріжки, а друга щоби воші била.

— З того, що ваша молодша донька погана, ще не виходить, що мій син, замісць ґрунту, мусить взяти льоху.

— Яж даю не одну льоху. Даю богато, а ви все те обертаєте в жарт. Додам грішми. Дам ще пятьсот ґульденів.

— Ґульдени, то не ґрунт. Що з ґульденів, коли в нашому селі нема ґрунтів на продаж. Як не дасте тих десять морґів, то дасть їх Заболотний. У нього одна дитина. Не скажете, що його донька погана.

Натяком про Заболотного і його доньку Жмур зломив упір Клюпи. Ще троха торгувалися. Жмур говорив, Клюпа кричав і вийшло таке, що Клюпа, окрім ґульденів, додасть ще пять морґів.

— Отже торг добитий! — Клюпа крикнув, бючи долонею об долоню Жмура.

— Добитий, як не перебє Василь.

— Василь? — Клюпа спитав здивований. — Чомуж би він мав перебити. Чому і як?

— Ануж він иншу сподобає собі? Я його не буду силувати.

— Иншу сподобає собі? Пусте! Хіба те, що я даю, має більшу вартість, як задовжених десять морґів Заболотного.

— В сеслі є ще инші дівки.

— Але всі бідні. Як Василь не послухає батька, то і батьківських двацять морґів не повинен би дістати.

Клюпа пішов до хати, де жінка і Текля нетерпеливо дожидали його повороту. То вони вислали його до Жмура після гостини Теклі у ворожки. Ворожка сказала дівчині, що вона думає про одного парубка; що має суперницю, але по трох роках кінець буде добрий. Текля, очевидно, повторила ворожбу мамі, бо й мамі забаглося Василя Жмура мати зятем. Обі захотіли таки зараз допевнитися, чи ворожка сказала правду, чи може тільки набрехала, знаючи, що Текля в сторону Василя закидає очима. І сам Клюпа був цікавий, отже жінка й донька не довго потребували його просити, щоби пішов до Жмура на провіди. Коли Клюпа вернув і повторив свою розмову з батьком Василя, Клюпиха і Текля вже не сумнівалися, що буде так, як сказала ворожка. Домірковалися, що тою суперницею буде донька Заболотного, але її переліцитується, бо Заболотний не годен доньки вивінувати так, як Теклю вивінує Клюпа.

У Заболотного була не лиш донька, але й наймичка Настя. Гарна була дівчина, парубки підсувалися до неї. Аби тільки вийшла на вулицю, так зараз якийсь знайшовся біля неї, бодай на те, щоби хвильку побалакати. На музиках, то й обігнатися не могла. Неодин сміліший пригорнув її до сесбе сміліше як позволяв звичай, або просив, щоби смерком, чи ще пізніше вийшла до нього до саду. Такий діставав таку відповідь, що до дівчини більше не приступав. Настя розуміла їх. Вона знала, що жаден з них не оженивсь би з нею, бо кождий хотів би стати господарем на жінчиним ґрунті, а вона, донька халупника, мала тільки свою вроду. Знаючи се, Настя баламутів держала здалека від себе.

Між парубками був тільки один не такий як инші, себто якось не так поводився з нею, як всі прочі парубки в селі. І він дуже часто, як вийшла на вулицю, неначе зпід землі виріс біля неї, та балакав з нею. Балакав, та не так, як инші. Не балакав про її очі, брови, стан; не позирав на неї ласо, не зітхав, не стогнав; не підсувався до неї, щоби обіймити стан, пригорнути до себе, або й поцілувати. Балакав, неначе з другим парубком, про роботу, про вівці, коноплі, погоду й негоду. Деколи вихопився з його уст смішний жарт, але ніколи такий, що міг би її оскорбити. Зразу Настя і його боялася, коли зміркувала, що він бігає за нею. Викручувалася від розмови з ним, нераз, щоби його спекатися, вертала до хати, або вступала до якої чужої хати, що була їй по дорозі. Инший задержував би її, або ждав би, аж знов вийде. Василь не робив сего. Відходив і пару днів не показувався їй на очи. Як знов коли приступив до неї, то все так, неначеби случайно зійшовся з нею.

Раз Настя втікла Василеви зпід самого носа. Вийшовши на вулицю, та побачивши, що він іде, вернула до хати ще заки він встиг підійти до неї. Втікла, думаючи:

— Що той багацький син хоче від мене, бідної наймички? Може й справді любить мене, але не на те, щоби мене зробити ґаздинею в своїй хаті. Не такий нахаба, як инші парубки, але то може його хитрість. Побачив, що инші не мали щастя, бо я не дурна, то взявся до мене иншим способом. Вперід хоче розкохати мене, щоби я вдуріла і сама кинулася йому на шию. Сі, небоже! Я не така дурна, як ти мудрий.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА.

Свято Української Державности.

В неділю, 15. грудня, святкували Українці в Майнерсвіл Свято Державности на спомин тих світлих днів в нашій недавній історії, коли український нарід проголосив себе незалежним господарем своїх земель. В обході Свята взяли участь: Українська Православна Парафія св. Юрія, Брацтво св. Юрія, 97-мий відділ Укр. Народної Помочі, й Клюб Української Молоді.

Після Служби Божої в українській православній церкві св. Юрія місцевий парох, о. Іван Гундяк, відправив панахиду за спокій душ поляглих у визвольній боротьбі Героїв-Борців і замучених в тюрмах за волю України мучеників. Після проповіди, присвяченої памяти поляглих оборонців Рідного Краю, о. парох перевів збірку жертв на допомогу Інвалідам, яка принесла $25.40.

Того самого дня пополудни відбувся Святочний Концерт в салі місцевого театру Опера Гавз. Відкрив його о. І. Гундяк промовою, в якій зясував значіння цього Свята. Хор української православної церкви св. Юрія, під управою п. Василя Левчанина, виступав у концерті два рази: на початку з піснями „Май контрі", „Боже Великий Єдиний" і „Далека Ти, а близька нам", а на закінчення з піснями: „Вкраїно-Мати, кат сконав", „Козака несуть" і „Їхав стрілець на війноньку". Виконання цих пісень випало без сумніву дуже гарно. Не дармо-ж наші молоді співаки готовились так старанно до концерту, разом з своїм управителем вони запросили до помочі п. Івана Савчука, українського богослова з Филаделфії, який багато причинився до належного виконання співів. Виступав також два рази Діточий Хор при українській прав. церкві, під управою пані Ірини Гундяк. Гарно й милозвучно відспівали діти при першому виступі: „О, Україно", Максим козак Залізняк" і „Що я люблю", — а при другім виступі „Ой, у лузі червона калина", „Хлопець і ластівка" і „Ой, на горі". З чуттям відспівала п-на Марія Трояновська сольо: „Стогне вітер"; дует „Де ти бродиш, моя доле" пп. Андрія Козури і Іллі Коша викликав дійсну бурю оплесків; — „Де згода в родині" відспівали школярки: Юлія Козура, Катерина Качала, Петро Козура і Іван Секелик; Дівочий Хор відспівав „Україно моя" і „Ой, дівчино". При всіх цих виступах супровід пяна був в руках пані Ірини Гундяк. Деклямації були такі: „Найкраща перлина", Вол. Самійленка, віддеклямувала Анна Стасів; „Хтось мене кличе", Богдана Лепкого, Іван Секелик; „Стрілець до мами", В. Пачовського, Петро Козура; „Молитва", Б. Лепкого, Анна Козура; „Ой, у лузі червона калина" (стрілецька пісня), Анна Левчанин; „Останній лист Катрусі", Богдана Лепкого, п-на Марія Трояновська; „Напис на стрілецьких гробах", Б. Лепкого, п. Лев Шморгун.

Реферат виголосив п. Володимир Кедровський. Коротко він переповів самі важні події з української історії, зосібна зупинився над недавним зривом українського народу до бою за свою державу. Реферат був інтересний, захоплюючий тими живими картинами, які перед очі присутніх приводив промовець. Непохитна віра в воскресення українського народу так і переливалась з душі промовця у душі слухачів.

На салі панував взірцевий спокій. Наші українські майнери жадібно ловили кожне слово промовця, щоби вийти зі Свята зі скріпленою вірою в перемогу українського народу над ворогами.

Після промови п. Кедровського о. І. Гундяк візвав присутних до жертв на допомогу українським інвалідам. Клюб Української Молоді зложив перший свою жертву в сумі $10.00, між присутніми зібрано $40.93. Прихід з концерту був призначений на покриття його коштів. Зібрані в церкві й на концерті жертви будуть вислані разом зі збіркою п. Миколи Цаліка, предсідателя нашої парафії, на призначені ціли через Обеднання. До них буде також долучена збірка, переведена пп. Ст. Глинянським і Миколою Цаліком на весіллю у п. Льва Шморгуна. Всі жертви будуть проголошені в пресі.

Теперішні наші підрахунки показують, що українська православна громада вишле $100.00 на будову дому для Українських Інвалідів і коло $30.00 на боеву акцію. Між іменами жертводавців, зложивших цю суму, знайдеться заледви вісім імен таких жертводавців, що не є членами української православної громади. Нам булоб мило побачити, щоби друга українська громада в Майнерсвіл, з якою ми живемо в згоді та в мирі, і яка має більше членів, нас „збітувала".

Концерт закінчився відспіванням українського національного гимну.

—o—

Після концерту Клюб Української Молоді приймав п. В. Кедровського вечерою в салі української прав. церкви. Голова Клюбу, п. Микола Барвінчак, говорив підчас вечері про дотеперішню діяльність Клюбу, який зорганізував місцевий священик в серпню 1927. За той час Клюб допоміг своїй парафії немало, даючи їй з своїх підприємств, головно вистав, $1,500 готівкою, та придбанням крісел для салі, куртини для сцени й помальовання салі. Для українських поводян Клюб влаштував „Тег Дей", з якого вислано через Обеднання $140.25. З нинішнього концерту, говорив голова, піде сотня долярів на будову Дому Інвалідів у Львові, а решта на боєву акцію. В Клюбі ми, українська молодіж, навчились української мови і засвоїли собі українську національну свідомість. Нас небагато, але нашою діяльністю ми можемо гордитись і дальше будемо працювати для своєї церкви і для свого народу. Секретарка Клюбу, панна Марія Трояновська, доповнила промову голови, завважуючи, що молодь наша навчилась в Клюбі забуття старих назв, які нам приліплювано, назв „Гріків" і „Рошен-ів", а навчилась звати себе Українцями і бути гордою з того. Промовляли ще коротко пп. В. Левчанин, Лев Шморгун, В. Макарик, Петро Марзинський, І. Савчук, пані Ірина Гундяк, п. Ст. Глинянський і В. Луговий з Гейзелтон, пані Марія Макарик, а деякі присутні відспівали короткі пісні, як А. Козура і І. Коп. Провідною думкою промов нашої молоді була гордість з того, що вони є дітьми великого українського народу, велич якого, як вони казали, змалював їм п. Кедровський.

Дуже захоплюючу, хоч і довшу промову, виголосив п. Кедровський. Навмисно підчеркую те, що промова була довга, бо мене дуже мило дивувало те, що наша молодь з великою увагою слухала тої промови. А в ній п. Кедровський знову змалював велич нашого народу, вказував на старовинність української культури, на вищість її над культурами московського і інших словянських народів, приводив світлі картини з часів української визвольної боротьби. Дальше наш гість висловлював вдоволення й радість з праці майнерсвілського Клюбу Української Молодіжи. Говорив присутнім, що перший раз йому приходиться стрічатись з такою живою діяльністю нашої молоді в Америці та побувати на прийомі між нею її бути свідком її глибокої любови для Рідного Народу. Це він говорив, треба завдячувати організаторові Клюбу, місцевому парохови і його дружині.

На останок промовляв о. І. Гундяк. Він говорив, що Клюбом Молоді може сміло гордитись, що разом з своєю дружиною чується щасливим, що знайшли стільки щирости і пильности між молодим поколінням та заохочував присутніх членів Клюбу до дальшої праці. — Після вечері й промов ще довго гомоніли в салі співи та розмови. Нашій молодіжи було тяжко розставатись з своїми гістьми. Вона висказувала надію, що на слідуючий рік знову буде в себе радо витати п. Кедровського та слухати його промови та споминів.

Можна жаліти, що в цілім тім закутку Пенсилвенії, де копають антрацит (тверде вугілля), хоч так багато Українців і українських громад, — так мало проявів українського національного життя. Між старшим громадянством байдужність і несвідомість, молодого покоління ніхто не притягає до праці. Лиш де-не-де блисне одинокий вогник народньої діяльности, а більшість наших майнерських громад спить блаженним сном. А наша молодіж, та молодіж, між якою стільки талановитих хлопців і дівчат, стільки гарного матеріялу до будови молодої України на американській землі, — вона занедбана й забута, — між нею виростають „Гріки", „Рутени" і „Рошени", які пропадають для українського народу. Не така то тяжка справа, щоби провідні громадяне в нших громадах звернули пильнішу увагу на молоде покоління й присвятили йому хоч трохи часу, щоби зберігти його для української справи. Можна з певністю сказати, що це робота й не тяжка та вдячна, а що найважніше — потрібна.

М. П.

—o—

ПАЛМЕРТОН, ПА.

Свято української державности.

Дня 17 листопада святкували палмертонські Українці свято відродження державности на землях Західної України. Свято це відбулося дуже гарно, а це головно завдяки чесним гостям з Алентавну, звідки прибув хор Співацького кружка ім. Лисенка під проводом дірігента Г. Пипюка.

Того дня падав дощ і не було надії на успіх. Та дощ не перешкодив хорови з Алентавну й тим, місцевим громадянам, котрі розуміли вагу свята.

На сцені виставлено гріб українського стрільця. Довкола нього станули співаки і відспівали американський і американсько-український гимн. Потім сказав слово тутешній громадянин Гнат Климишин. Бесідник пояснив значіння Листопадових Днів, порівнуючи їх з американським „Форт оф Джулай".

Хор ім. Лисенка проспівав кількома наворотами яких 40 пісень, які припали публиці дуже до вподоби, бо хор співав гарно, а пісні були дібрані до свята. Були ще деклямації і промови.

Не пожалував труду прибути на це свято й старенький о. Пелехович, парох Алентавну. У своїй промові вказав о. Пелехович на те, як то инші народи добували свою незалежність. Бесідник підніс, що хоч вороги здерли український прапор з львівського ратуша, то не видерли його з українських сердець. Ціла промова о. Пелеховича була навіяна патріотичним духом і вірою в наше скоре визволення і побіду.

Учитель Г. Пипюк підніс, що вже вкорінилося Листопадове Свято в нашім народі, бо це видно навіть по палмертонській громаді. Навіть велика злива не перешкодила людям зійтися, щоб віддати пошану поляглим героям. Навіть доноси до мейора й поліції, які мали на цілі не допустити до свята, не перешкодили святови, бо знайшлися свідомі й завзяті люде, які вміли постояти за своїм прапором. Тих, що святкують Перший Листопад, названо большевиками, які розбивають католицьку церкву. Та американська влада не пішла за вказівками наших рабів і перевертнів і святови не перешкодила. Цей випадок, говорив громадянин Пипюк, є доброю наукою для народа. Бо він вказує наглядно, що нарід буде мати своє слово тільки тоді, коли буде мати у своїх руках владу.

Промову гром. Пипюка перебивали присутні частими оплесками на знак, що годилися з виводами бесідника.

Треба піднести, що алентавські Гості з Хором не взяли ані одного цента на покриття коштів дороги, а казали віддати всьо на інвалідів. Що остане з приходу по оплаченню галі й видатків, буде вислане до Обеднання на інвалідів. Свято закінчив кінцевим словом гром. Климишин.

Комітет.

ЗІ СПОРТУ.

Галайко побідником знова.

Оборнський дневник доносить у телеграмі з Рочестеру:

HALAIKO WINS BATTLE.

ROCHESTER, Dec. 17.—Still the same flashing kid of the lightweights, "Dazzling Steve" Halaiko ripped and weaved his way to a decisive victory over stout-hearted Joey Manuel in a thrilling six-round battle of little men at Convention Hall last night. Pouring leather at his foe with an early attack that was furious and stunning, the black-haired baby from Auburn went over with a road with a near capacity throng in his first major test of his meteoric career.

Smashing and whaling away as he wove in and out with blinding speed, and at times punching more viciously than he ever has before, Halaiko speeded out into an early lead and held the upper hand until the final round. His swaying shoulders, bobbing head and two-fisted glove fire had Manuel, Rochester's fistic pride, in a daze at times gazing at the great white lights overhead. Joey fought and plugged away to the finish, displayed a heart of iron and went down with flying colors. He lost no friends by the defeat, for it was just a question of speed last night and the Auburn stripling had it to burn.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Орґанізуймо свої діти до У. Н. Союза.

Кождий свідомий Українець, котрий належить до якоїсь орґанізації, старається причинитися до її зросту. В такий самий спосіб треба поступати й нам, членам У. Н. Союза, щоби Союз став сильнішим. Та, на жаль, є богато таких, котрі того не хочуть розуміти. Нинішний час вимагає, щоби кождий був зорґанізований і належав до якоїсь запомогової орґанізації. І дітей треба держати при такій орґанізації, бо в той спосіб придержимо їх як найдовше при українськім народі. Наш відділ новозорґанізований, але має солідарних і поступових членів. Тому маємо раз-у-раз нових членів, старших і молодших. Та не було ще в нас молодечого відділу. Це дуже мене боліло. Та якось вдалося мені намовити кількох членів, щоби записали свої діти до У. Н. С. Дня 15 грудня відбулися річні збори, на котрі запрошено головного радного У. Н. Союза громадянина Стефана Слободяна. Гром. Слободян прийшов і своєю горячою промовою до членів переконав ще більше членів. На початок вписалось 8 дітей та я певний, що решта членів нашого 375 відділу не останут позаду й впишуть свої діти до молодечого відділу.

Гр. Дорожовський,
секретар 375 відділу.

ПОДЯКИ.

Я, низше підписаний, член від. 350. У. Н. Союза в Стемфорд, Конн., складаю отсим сердечну подяку У. Н. Союзови та його гол. урядникам за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $75.00. Це правдивий доказ, що У. Н. Союз по батьківськи опікується тими своїми членами, котрих незавидна доля, чи то хоробою чи то каліцтвом поставила в безвихідне положення. Складаю щиру подяку також братству св. Арх. Михаїла за виплачення мені запомоги й дякую тим членам, котрі доказали свою братерську любов і прийшли відвидіти мене в шпиталі чи дома. Бажаю вам, браття й сестри, здоровля й щастя.

Йосиф Тирчик.

—o—

Я, член У. Н. Союза від. 64 в Патерсон, Н. Дж., складаю сердечну подяку У. Н. Союзови та його урядникам за уділення мені допомоги вже третій раз по 75 долярів, котрі стали у великій пригоді мені й моїй родині. Я вже хорий третій рік. Нехай У. Н. Союз зростає у велику й могучу орґанізацію.

П. Похмурський.

На поліційній станиці: Жінка: Чи можу поглянути на тих десятьох махабундів, про яких я читала в газеті, що їх у ночі арештували? Бо мій чоловік не вернув ще від учора вечора.

782103

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",
103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Літературно-Науковий Вістник, книжка за грудень, солідно зредагований; в книжці поміщений зміст цілого річника. Надається до самообразовання. Ще остало кілька нерозпроданих примірників.

Календарі на рік 1930, і то дуже ріжнородні: Просвіти, Червоної Калини, Наша Доля (жіночий), Господарський Календар і богато инших, спроваджених зі старого краю. Очевидно, є також всі американсько-українські календарі — все те чекає на покупців.

Олівці з маркою Сурма, знаменита якість, притягають шкільну дітвору.

Український Радіо-Клюб входить в стадію організації. Наслідком розголосу через радіо-стацію WAAT богато слухачів-Українців заінтересувалися українською радіо-програмою і самим радіо-інструментом і звернулися до Сурми з проектом зорганізувати окремий український Радіо-Клюб для поширення інтересу до радіо-руху межи українським загалом.

Артист-різьбар Василь Якібюк, знаток українських гуцульських виробів, звернувся до Сурми з пропозицією створити окрему Українську Артистичну Корпорацію в ціли поширення межи американським загалом українських деревляних артистичних виробів. Вже заінкорпорована окрема спілка і незабаром відбудуться основательські збори.

Лист до Миколая переслав до Сурми хлопчик Івась Яндо, 413 Іст 5-та вул., Ню Йорк. Його зміст: „Прошу Вас, Дорогий Миколаю, прислати мені яку забавку". Наша відповідь до малого Івася: Прийди, Івасю, до Сурми, тут є для Тебе подарунок.

Старокраеві лічничі зілля, як: липовий цвіт, полин, яловець, скрип, лопух, підбіл, арніка, медунка, кропива і др., — все те свіжо зібране минулого літа, а також конопний і гарбузовий олій, наспіло щойно з краю і є до набуття в Сурми, о скільки вистарчить припасу.

Деякі недавні Гості відвідали Базар Сурма, як ось: Граф С. де Межев, Париж; Дмитро Лукиник, Вунсакет, Р. Ай.; Григорій Куць, Назарет, Па.; Іван Бодрут, Гомбер Бей, Онт., Канада; Яків Колос, Вайнленд, Н. Дж.; о. Дмитро Микитяк, Филаделфія, Па.; Іван Крель та пані Кашинська, Спринг Велі, Н. Й.; Максим Мельник, Блумфілд, Н. Дж.; Мих. Дмитрів, Болтимор, Мд.; Галина Данилів і Дмитро Каганяк, Гартфорд, Конн.; Анд. Лютий, Френклин, Н. Дж.; і ин. Всі мали якісь орудки до полагодження, а деякі прийшли з цікавости оглянути український бизнес в Америці, як ось свого часу пані Олена Кисілевська, сенаторка і редакторка „Жіночої Долі" з Галичини.

У звіринці.

— Чому стоїте вже більше віж годину перед тою зеброю?

— Я думаю цілий час: чи ця зебра біла, и має чорні пружки, чи може чорна, а має білі пружки.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖАНСТАВН, ПА.

Парохія інвалідам.

В українській греко-католицькій парохії св. Михаїла зібрано зприводу Листопадових днів $20.45 і вислано їх до Обєднання з призначенням для інвалідів.

Б. Олексюк.

ОБОРН, Н. Й.

Товариство „Запорожська Січ", від. 283 У. Н. Союза, влаштувало забаву на пущення і з тої забави переслало до Обєднання малий дарунок в сумі $26.30 як допомогу для наших інвалідів. Мала наша жертва, але дана з щирого серця.

Уряд товариства.

БОТЛЕР, ПА.

Допомога борцям за волю.

В українській католицькій церкві зібрано на допомогу для наших калік-інвалідів $13.60, а Братство св. о. Николая, від. 116 „Провидіння", дало $5, то разом вислано до Обєднання для інвалідів $18.60.

М. Спринь.

ФОВЕРТВИЛ, КОНН.

На будову Дому Українських Інвалідів зложили слідуючі громадяни: А. Каламін $2; по $1: І. Биґрин, Г. Кінаш, М. Зазуляк, М. Пеленський, Г. Сух, С. Дух, І. Александрович, а І. Прухніцький 50 ц. Разом вислано до Обєднання $9.50.

АРНОЛД, ПА.

Жінки для інвалідів.

Український Жіночий Клюб зібрав на інвалідів $30.90 і призначив їх для інвалідів у краю.

Гроші вислано до Обєднання в Филаделфії.

ГАРТФОРД, КОНН.

Для політичних вязнів.

Підчас представлення зібрав о. Пристай $7.20, які вислано до Обєднання з призначенням на допомогу політичним вязням.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 1 січня, точно в 12-тій годині в полудне, в Укр. Нар. Домі. Всі члени обовязково мають явитися на означений час, бо буде богато важних справ до вирішення. Не явившийся член на зборах заплатить кару після статута 50 ц., а урядник 1 дол. — Вас. Репужинський, голова; Мих. Гуль, рек. секр.

ГЕМПСТЕД, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 327, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в четвер, 2 січня, в год. 7.30 вечер, в У. Р. Домі при Uniondale Ave. На сей мітінґ кождий член обовязково має явитись, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1930 рік. Не явившийся член заплатить кару після статута. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости. — П. Думенчук, предс.; М. Катала, кас.; М. Кирич, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє членів, що на річнім мітінґу 1 грудня вибрано слідуючий уряд на 1930 рік: Ів. Войтович, предс.; Василь Спожарський, заст.; Д. Василик, фін. секр.; Стефан Король, заст.; Ст. Войтович, кас.; А. Кульчицький, заст.; Д. Кухар і ... Дрозд, контрольори; Сенько Ревть і Петро Деленько, опікуни хорих. Слідуючий мітінґ відбудеться в неділю, 5 січня, в годині 2-ій пополудни. — Ів. Войтович, предс.; Д. Василик, секретар; Ст. Войтович, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорожська Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 5 січня, в школі парохіяльній при В 7 ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо буде справоздання з минувшого року і вибір уряду на 1930 рік. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — Вас. Козир, предс.; Ник. Страп, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 5 січня, точно в 2-ій годині пополудни. Проситься всіх членів явитись на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся на мітінґу член заплатить кару після статута. Уряд на 1930 рік вибраний як слідує: Стефан Бурбель, предс.; Петро Гук, фін. секр.; Ілія Околіта, заст.; Пилип Стойко, касієр; Стефан Лемішка, заст.; Петро Сталенний, секр. рек.; Кость Корніцький, заст.; Яким Шаравара, Стефан Лемішка і Дмитро Бойко, контрольори; Онуфрій Червінський, Мих. Кузів; Стефан Бурбель і Кость Корніцький, надзиратели хорих; Андрій Швець, Мартин Проборівський і Он. Червінський, мирові судді; Андрій Сирота і Мих. Карась, прапорчики; Ол. Заходник і Ів. Затонський, кошові; Матвій Соловчук і Андрій Харук, дверники.

ВІЛМИНҐТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 5 січня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 608 S. Heald St. Проситься всіх членів явитися на сім мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду за 1929 рік і вибір уряду на 1930 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі стратять бенефітове право. — Петро Сасс, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".